Štev. 110 (Posamezna številka 8 vinarjev.) V Trstu, v četrtek 25. aprila 1918 Letnik XLIII.

Izhaja vsak dan zjutraj, tudi ob nedeljah in praznikih. — Uredništvo: Ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista „Edinosti". — Tisk tiskarne „Edinosti", vpisane zadruge z omejenim poroštvom, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57. — Naročnina znaša: Za celo leto K 31·20, pol leta K 15·60, tri mesece K 7·80, za nedeljsko izdajo za celo leto K 6·20, pol leta K 3·60.

EDINOST

Posamezne številke po 8 vin., zastarele 10 vin. Oglasi se računajo na milimetra v širokosti ene kolone. Cene: oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vin; osmrtnice, zahvale, poslanice, vabila, oglasi denarnih zavodov mm po 30 vin; oglasi v tekstu lista do pet vrst K 20.—; vsaka nadaljna vrsta K 2.—. Mali oglasi po 6 vin. beseda, najmanj pa 60 vin. Oglase sprejema inseratni oddelek „Edinosti". Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti". Plača in toži se v Trstu. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v ul.sv. Frančiška As. št. 20. Poštnohranilnični račun št. 841.652.

ZVEZNA ARMADNA POROČILA.

AVSTRIJSKO.

DUNAJ, 24. (Kor.) Uradno se razglaša:

Na italijanski fronti nobenih večjih bojnih dejanj.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO.

BERLIN, 24. K(or.) Veliki glavni stan javlja:

Zapadno bojišče. — Na bojiščih ob reki Lys in ob Sommi je bilo bojno delovanje omejeno na krajevne bojne akcije. Severo-vzhodno Bailleula smo zavzeli višine pri Vleugelhoeku in ujeli nekaj Francozov. Zapadno Bailleula smo odbili angleške napade. Močni sunki sovražnika severovzhodno Bethuna so bili izjalovljeni v naših predstražnih črtah. Boji v predozemlju na mnogih točkah ostale fronte so nam donesli ujetnikov. Rittmojster baron Richthofen se z zasledovanja nekega nasprotnika nad bojiščem ob Sommi ni več povrnil. Po angleških poročilih je padel.

Vzhod. — Finska: Pod poveljstvom generala grofa Goltza se nahajajoče čete so zavzele železniški križišči Nyvinge in Ruchimacki in vzpostavile severno Lahti zvezo s finsko armado. — Ukrajina: Na Krimu so zasedle čete generala Koscha Simferopol.

BEROLIN, 24. (Kor.) Veliki glavni stan javlja: 24. aprila zvečer.

Na bojiščih nič novega.

Prvi generalni kvartirmojster pl. Ludendorff.

BOLGARSKO.

SOFIJA, 23. (Kor.) Vzhodno Ohridskega jezera sovražno topovsko streljanje. Na Cerveni steni pri Makarevu in Bratindolu pomnoženo obojestransko topovsko delovanje. Pri Mogleni smo razpršili več sovražnih skupin. Južno Kukuruca sto bili dve sovražni stotniji, ki ste hoteli napredovati proti naši varnostni črti južno Gjevgjelije, od naših topov in strojnic poraženi. En francoski oficir in okoli 122 mož, ki so se hoteli približati našim predstražam, so bili v boju moža proti možu uničeni. Po srditi topovski pripravi, ki je od časa do časa popuščala, da naraste potem še bolj, je več angleških bataljonov na široki fronti napadlo naše postojanke južno Dojrana. V trdovratnem boju je naša hrabra pehota s pomočjo topov popolnoma odbila napad in ujela več Angležev, med njimi enega oficirja. Pred našimi ovirami leži veliko število angleških trupel. Naše izgube so neznatne. — V Dobrudži premirje.

TURŠKO.

CARIGRAD, 23. (Kor.) Iz glavnega stana se poroča: Na palestinski fronti neznatno bojno delovanje.

SOVRAŽNA URADNA POROČILA.

Italijansko poročilo.

23. aprila. — Živahno delovanje naših patrulj v dolini Posine in uspešno obstreljevanje na pohodu se nahajajočih sovražnih čet med Col Caprile in Col Beretto. Na ostali fronti nič novega.

Francosko poročilo.

22. aprila. — Tekom dneva nič novega, razven precej velikega topovskega delovanja pri Montdidierju in Noyonu. Dne 18. in 20. t. m. smo sestrelili 4 nemška letala in 2 privezna balona, 5 nadalnih letal je sestrelila naša pehota. Vrh tega se je moralo 16 sovražnih letal vsled zadetkov spustiti v lastne črte na tla. V istem času so izvršili naši letalci številne polete in so zmetali 49.000 kg bomb na kolodvore, četna taborišča in letalske naprave pri St. Quentinu, Chaulnesu, Chamu, Roye in Asfeltu. V Chaulnesu in Asfeltu so izbruhnili požari. Municijsko skladišče pri Guiscardu je bilo pognano v zrak. — Orijent: Dne 21. t. m. veliko bojno delovanje v vseh odsekih. Čete zaveznikov so streljale z uspehom in izvršile več uspešnih sunkov, posebno južno Dojrana. Pri Vetreniku se je neki srbski oddelek polastil neke važne sovražne postojanke in jo obdržal kljub srditemu bolgarskemu protiučinkovanju. V kolenu Černe so Italijani odbili neki sovražen napad. Pri Petriču so Angleži sestrelili eno letalo.

23. aprila pop. Vzhodno Reimsa precej živahne topovske akcije. Nemški sunki med Lasignyem in Noyonom, severozapadno Reimsa in v Vogezih so bili brezvspešni; napravili smo nekaj ujetnikov. Na ostali fronti nič važnega. — Orijent: Na zapadnem bregu Vardarja je izvršil eden naših oddelkov napad na neko sovražno postojanko in pobil večji del posadke. V okolici Vetrenika so bili trije bolgarski poizkusi, da bi zopet zavzeli neko dan poprej od Srbov osvojeno postojanko, izjalovljeni. Med jezeri je bil sovražni napadni poizkus zapadno Prespanskega jezera ustavljen.

Dogodki na morju.

Ponesrečen vdor angleške mornarice v Ostende in Zeebrügge.

BERLIN, 24. (Kor.) Wolffov urad poroča: V noči od 22. na 23. t. m. je bila izjalovljena globoko zasnovana in z brezobzirno zastavitvijo izvršena akcija angleških pomorskih sil proti našim flanderskim oporiščem. Po srditem obstreljevanju z morja so pod zaščito goste umetne megle vdrle majhne križarke, spremljane od številnih rušilcev in motornih čolnov pri pristaniščih Ostende in Zeebrügge neposredno do naše obale z namenom, da razbijejo tamkajšnje zatvornice in pristaniške naprave. Istočasno naj bi, po izpovedbah ujetnikov, oddelek štirih stotnij mornarjev nenadoma zasedel pomole v Zeebrügge in uničil vse na njih nahajajoče se stavbe, topove in vojno orodje, kakor tudi v pristaništu nahajajoče se ladje. Le okoli 40 mornarjev je prispelo na pomole. Ti so deloma mrtvi, deloma v naših rokah. Na ozkih, visokih zidovjih pomolov so se vršili skrajno srditi boji. Od angleških pomorskih sil, ki so se udeležile napada, so bile male križarke »Iphigenia«, »Syrius«, »Intrepid« in dve druge enake vrste, katerih imeni niste znani, potopljene tik pod obrežjem. Naši topovi so potopili dalje tri rušilce in veliko število torpednih motornih čolnov. Naši so zamogli rešiti le nekaj mož posadke. Razven poškodb, ki so jih povzročili torpedni streli na pomolih, so naše pristaniške naprave in obrežne baterije popolnoma nedotaknjene. Izmed naših pomorskih sil je bila le ena torpedovka lahko poškodovana. Naše človeške izgube so majhne.

Angleški mali križarki »Intrepid« in »Iphigenia« ste bili zgrajeni l. 1891. in ste služili kot polagalca min; mala križarka »Syrius« je bila zgrajena l. 1890. in oborožena s 17 topovi manjšega kalibra. Vse tri ladje so imele v mirnem času po 273 mož posadke in so bile 91 m dolge, 13 m široke in 5'6 m globoke in imele 3.600, oz. 3400 ton deplacementa.

LONDON, 23. (Kor.) Admiraliteta poroča: Danes zgodaj zjutraj so izvršile naše pomorske sile napad na Ostende in Zeebrugge, ki se ju poslužuje sovražnik kot oporišče za lastne rušilce in podvodnike. Naše pomorske sile se sedaj vračajo. Po dosedanjih piških poročilih je bil napad uspešen. Izvzemši krilnih ladij, je obstojalo brodovje iz pomožnih vojnih ladij in 6 starih križark. Pet teh križark, ki so bile napolnjene z betonom, je bilo uporabljenih za blokiranje in v smislu ukaza zavoženih na suho. Nadaljno poročilo bo izdano, kakor hitro dospe ladje, ki se vračajo sedaj v ostala oporišča. O izgubah še ni nič znanega.

BERLIN, 23. (Kor.) V vodovju Nemškega zaliva smo zadeli severno Terschellinga na sovražne lahke pomorske sile, ki so se po kratkem boju umaknile. Sovražnik je bil večkrat zadet. Naše ladje niso imele nobenih poškodb in izgub.

LONDON, 23. (Kor.) Reuter poroča: Prvi lord admiraliteta je izjavil v spodnji zbornici, da je vhod v preliv pri Brügge vsled operacij pred Zeebrüggom najbrže zaprt.

BERLIN, 23. (Kor.) Eden naših podvodnikov je v preteklih tednih v vodovju Azorskih in Kanarskih otokov potopil 11 parnikov in 4 jadrnice, skupno 20.000 ton.

LONDON, 23. (Kor.) Reuter poroča, da je prišlo v angleških vodovjih prvikrat do boja med nekim ameriškim in nemškim podvodnikom in da se je amerikanskemu podvodniku posrečilo, da je pognal nemškega v beg.

VOJNA NAPOVED GVATEMALE — NEMČIJI.

NEVYORK, 23. (Kor.) Republika Gvantemale, ki je pred letom dni prekinila odnošaje z Nemčijo, je izjavila, da zavzema isto stališče, kakor Unija napram Evropi in vojni. Ta izjava je istovetna z vojno napovedjo osrednjima vlastima.

NORVEŠKE LADJE ZA AMERIŠKO PLOVBO.

WASHINGTON, 23. (Kor.) Reuter poroča: Plovbeni urad je najel 400.000 ton norveške ladijske prostornine za uporabljanje na nevarnih črtah, predvsem za trgovino po južno-ameriških pristaniščih, s čemer bodo ameriške ladje proste za vožnje v nevarnih ozemljih.

Pogreb letalca Richthofna.

PARIZ, 23. (Kor.) Agence Havas poroča o pogrebu letalca barona Richthofna sledeče: Padlemu so bile izkazane vse vojaške časti. Angleški pastor je opravil molitev po angleškem obredu. 6 častnikov angleškega letalskega zbora je položilo krsto z venci v grob. Eden teh vencev je imel napis: »Hrabremu in dostojnemu sovražniku«.

Položaj v Vladivostoku.

MOSKVA, 23. (Kor.) Po poročilih iz Vladivostoka je položaj na daljnem vzhodu neizpremenjen. Japonci se omenjujejo na patruljiranje v japonskih delih mesta. Župan jim zabranjuje, da bi prispeli tudi v evropski del mesta.

Afera Clemenceau — Czernin.

LUGANO, 23. (Kor.) Italijanski listi poročajo iz Pariza: Clemenceau in Franclin Bouillon želita, da naj se študij aktov glede pogajanj z Avstro-Ogrsko poveri komisiji, obstoječi le iz 5 parlamentarcev. Poslanec Borgeos je izjavil, sklicujoč se na poslovnik, da ima vsak poslanec pravico do vpogleda v akte in je grozil, ako se mu to ne dovoli, da izzove v zbornici škandal.

Nemčija in preskrbovanje Švice z žitom.

BERN, 13. (Kor.) Kakor poroča švicarska brzojavna agentura, je podala nemška vlada izjavo, da zamorejo švicarske ladje z žitom, tudi ako imajo zastavo z Nemčijo v vojni nahajajoče se države, svobodno pasirati. Ladje se morajo izogibati zapornega pasu in imeti na vidnem mestu poleg zastave lastne države švicarski grb in švicarsko zastavo. Ameriška vlada je zadovoljna, da vihra na ladjah, otovorjenih z žitom, poleg švicarske zastave tudi ameriška zastava.

Knez Windischgraetz odložil predsedstvo gosposke zbornice.

DUNAJ, 24. (Kor.) Predsednik gosposke zbornice, knez Alfred Windischgraetz, je poslal včeraj zvečer ministrskemu predsedniku dr. Seidlerju pismeno prošnjo, naj doseže njegov odpust. Kot vzrok njegove demisije se, glasom večernih listov, smatra naziranje glede sej gosposke zbornice v tem tednu.

DUNAJ, 24. (Kor.) Vojaška in ustavna stranka gosposke zbornice je sklenila, da zaprosi predsednika gosposke zbornice, kneza Windischgraetza, naj skliče za ta teden plenarno sejo gosposke zbornice, da zamore staviti neko vprašanje na vlado. Predsednik je odgovoril na to prošnjo, da v sedanjem trenotku debate ne smatra za umestno. Vsled tega bo to vprašanje danes predloženo ministrskemu predsedniku in naznanjeno istočasno javnosti.

Ogrska kabinetna kriza.

DUNAJ, 24. (Kor.) Ministrski predsednik dr. Weherle je prispel danes zjutraj semkaj. Dopoldne je bil sprejet od cesarja v avdijenci. Opoldne je posetil zunanjega ministra, nakar se je vrnil v Budimpešto.

BUDIMPEŠTA, 23. (Kor.) Neodvisna stranka 48-nikov je z ozirom na to, da je vlada, ki ji je votirala stranka indemniteto iz političnih vzrokov, demisijonirala in je bila njena demisija že sprejeta, in je dobila odstopivša vlada indemniteto pravzaprav ne zase, ampak za bodočo vlado, katere sestava in program še nista znana, dočim je bila stranka vedno načelnega stališča, da je smatrati votiranje indemnitetnega vprašanja za zaupno vprašanje, sklenila, da tokrat ne votira indemnitetne predloge. Stranka bo v bodoče podpirala le vlado, ki bo sestavljena na podlagi programa stranke 48-nikov in neodvisne stranke.

BUDIMPEŠTA, 23. (Kor.) V zvezo ustavne stranke 48-nikov spadajoča ljudska stranka je sklenila, da hoče podpirati stremljenja, ki jih smatra odstopivši ministrski predsednik kot temeljno misel sestave kabineta.

Bolgarski poslanik v Berolinu umrl.

BEROLIN, 23. (Kor.) Bolgarski poslanik D. Razov je danes zvečer po kratki bolezni umrl za srčnim mrtvoudom.

Medzavezniški gospodarski odbor.

PARIZ, 32. (Kor.) Medzavezniški gospodarski odbor je razpravljal o važnem vprašanju razdelitve ladijske prostornine med zavezniške vlasti.

Ogrska in Avstrija.

I.

Nedavno smo naglašali, v kaki zmoti so tisti — tu ne mislimo na nemške šovene in srditeže — recimo pošteni patrijotje, ki menijo, da more v narodnostni državi, torej v državi, kjer živi več narodnosti, neki usiljeni in izsiljeni videz — le videz! — enotnosti v jezikovnem pogledu dati državi tisto tako imenovano »državno misel«! — Misel torej, ki bi tvorila vez, spajajočo narodnosti v enotnost mišljenja in čutstvovanja — misel, ki bi jej narodi v interesu države podrejali vse druge svoje koristi. Zgrešena je taka nada, kajti efekt je ravno nasproten: usiljevanje take enotnosti v jezikovnem pogledu ne le da ne zbližuje narodov drugega drugemu, marveč jih razdvaja in je vir neprestanim sporom in bojem. Klasičen dokaz za to je naša Avstrija z vsem svojim današnjim stanjem v notranjem življenju. Ravno zato, ker so hoteli na podlagi usiljene jezikovne enotnosti v vsej državni upravi, civilni in vojaški, izlasti v uradih in v šolstvu, usiliti neko državno misel, ki naj bi se jej uklonili vsi narodi, ravno zato ni Avstrija nikdar imela nikake državne misli in je tudi danes nima!!

V svojih nadaljnjih izvajanjih smo trdili, da treba ubrati ravno nasproto smer, ako naj država pride do državne misli, ki se je bodo mogli res okleniti vsi narodi. Narodi naj se ločijo v nacijonalnem pogledu! Čim radikalneje, tem bolje! In to izpoznanje se širi vedno bolj. Saj klici po samodločbi narodov, ki se oglašajo, danes po vsej Evropi, ne zahtevajo nič drugega, nego nacijonalno ločitev narodov, tako, da bo onemogočeno vsako posezanje kakega naroda v interese drugega, ker le tako se odpravijo vzroki bojem in sovraštvu med narodi, ker le tako pride do zaželjenega miru med narodi. Potem šele pride do skupnosti, ki bo tvorila državno misel za vse narode: do skupnega gospodarskega teritorija in do skupne brambe interesov države v medsebojni zvezi narodov, v federativno urejeni monarhiji. Vsiljevanje neke enotnosti v jezikovnem pogledu je naravnost pogubno za narodnostno državo; v medsebojni zvezi narodov, ki bi jim bilo narodno samosvoje življenje zagotovljeno, a potem v skupnosti gospodarskih in skupno-državnih koristi napram vnanjemu svetu, pa bi bila moč države. To je edino možna državna misel v naši monarhiji. Narodom naj se da samosvoje življenje na principu pravice do samodoločbe, ob enem pa vsem narodom misel na gospodarsko skupnost in državno enotnost napram vnanjemu svetu. Iz tega našega uverjenja izhaja naše neizprosno nasprotstvo proti dualističnemu ustroju monarhije!

Današnje razmere v monarhiji nam naravnost kriče na ušesa in nam dajaja krvavo občutiti na lastni naši koži posledice dejstva, da narodi monarhije ne tvorijo skupnega gospodarskega teritorija. Nikdar ne bi bili prišli v tak prekeren položaj, v katerem se nahajamo danes vkljub vsem sijajnim militaričnim zmagam, če bi imeli gospodarsko skupnost, to je: če bi bile enakomerno razdeljevane žrtve in če bi se enakomerno razdeljevalo vse, kar daja in rodi zemlja v monarhiji. Danes ne bi bilo tiste — kdo jo more tajiti? — duševne depresije ob vsej zvestobi, udanosti in požrtvovalnosti do monarhije.

To misel kaj lepo in temeljito razvija »Arbeiter-Zeitung« v uvodniku dne 20. t. m. Dobri Avstrijci — pravi — še vedno niso opazili, da se je v vseh naših gospodarskih odnošajih do Ogrske od leta 1914 izvršil popoln prevrat. Nimamo več skupnega gospodarskega ozemlja. V jeseni 1915 nam je Ogrska zaprla dovoz živil, a proti izvozu izdelkov naše industrije je nagromadila toliko ovir, da vsonjih pomembnost izpozna avstrijska industrija šele po vojni.

Nekoliko drastičnih izgledov. V zadnjih desetih letih pred vojno je porabila Avstrija na pšenici rži, ječmenu, ovsu in koruzi povprečno letnih 109 milijonov meterskih stotov. Od teh je prišlo 83 milijonov iz lastne žetve, 23 iz Ogrske, 3 milijone stotov iz carinarskega inozemstva. Ogrska je torej pokrila nad petino naše potrebščine na živilih. Dočim smo torej pred vojno dobivali iz Ogrske še 23 milijonov stotov letno, nam je dala Ogrska v letu 1915 le 4 milijone stotov, a v letu 1916 celo le še — 800.000 stotov, torej ne več niti en milijon žita. Sicer je Ogrska sprejela zato od leta 1916 obvezo, da bo sama pokrivala potrebščino skupne vojske na pridelkih za izdelovanje kruha. Te obveze pa ni Ogrska popolnoma izpolnila ne v letu 1916, ne v letu 1917, dala si je pa prokleto drago plačati. Ogrska vlada je namreč cene za žito določila veliko više, nego avstrijska. To visoko ceno mora vojna uprava plačevati za ogrsko žito, a od potroška za vojsko nosi Avstrija 66 od stot! Učinke teh visokih cen je opažati v vsaki ogrski vasi, na vsakem ogrskem posestvu. Ogrski poljedelci so v treh letih obogateli in se rešili vsega bremena na hipotekah. Magnati okolo Tisze spadajo k največjim vojnim dobičkarjem. 66 odstotkov njihove obogatbe plačujejo avstrijski davkoplačevalci!

Razne politične vesti.

Pismo cesarice Zite papežu. Iz Ženeve se poroča 23. t. m.: »Journal des Debats« trdi, da je kmalu po pismu cesarja Karla princu Sikstu Parmanskemu tudi cesarica Zita pisala pismo papežu, v katerem ga je prosila, da naj zastavi svoj vpliv za mir.

Nemški nacijonalci in vmešavanje »neodgovornih činiteljev« v politiko. Znano je, kako silno je razburil nemške nacijonalce odstop grofa Czernina, ker so smatrali ta odstop za oškodovanje koristi nemštva, in kako so protestirali proti »vmešavanju neodgovornih činiteljev v politiko«, ker so pripisovali Czerninov padec cesarjevemu vmešavanju v politiko. Vladarjevo vmešavanje v politiko, kedar so po tem vmešavanju »ogrožene« koristi nemštva, je po nemškonacijonalnem mnenju kršenje ustave, in nemški nacijonalci so zahtevali, da se poskrbi za to, da se v bodoče ne bo več kršila ustava na tak način. Tu se spominjamo nekega dogodka, ki je zelo značilen za to nemškonacijonalno varovanje ustavnih pravic avstrijskih narodov in njihovega zakonitega zastopstva napram »neodgovornim činiteljem«. Ko so namreč Slovani zahtevali, da naj bi bili tudi udeleženi pri mirovnih pogajanjih, kar bi bilo seveda vsaj kolikortoliko tudi njim v korist, tedaj so se Nemci seveda takoj uprli tej zahtevi, češ da ima v smislu državnega osnovnega zakona iz leta 1867. le cesar pravico za napovedovanje vojne in sklepanje miru (čl. 5. zakona od 21. dec. 1867., drž. zak. št. 145), dočim pravi takoj naslednji člen istega zakona, da sicer cesar sklepa državne pogodbe, da pa je za veljavnost nekaterih teh pogodeb treba odobritve državnega zbora. Državni osnovni zakon o ljudskem zastopstvu od 21. decembra 1867, drž. zak. št. 141 določa stvar še natančnejše, ki pravi v § 11.: V delokrog državnega zbora spada: »a) presoja in odobritev trgovinskih pogodeb in onih državnih pogodeb, ki obremenjujejo državo ali nje dele, ali obvezujejo posamezne državljane, ali imajo za posledico izpremembo ozemlja v državnem zboru zastopanih kraljestev in dežela.« Tekom sedanje vojne je pokojni cesar obenem z nemškim cesarjem ustanovil »poljsko kraljestvo«, sedanji sklenil mir z Rusijo, sklenil mir z Ukrajino; gotovo vse na podlagi državnih pogodeb, ki imajo vse znake v zgoraj citiranem paragrafu državnega zakona omenjenih državnih pogodeb, ki spadajo v delokrog državnega zbora. In vendar nemškim nacijonalcem niti oddaleč ne prihaja na um, da bi protestirali tu proti »neodgovornim činiteljem«, da bi tu »varovali ustavo« in zahtevali, da se predlože državnemu zboru v presojo in odobritev one pogodbe. Da, še več, protestirali so proti slovanski »predrznosti«, češ da Slovani hočejo s svojo zahtevo kršiti vladarjeve ustavne pravice. Zakaj? Ker jim neustavnost vsega postopanja neodgovornih in odgovornih činiteljev v tej stvari donaša koristi, ker je vse to v korist nemštvu. Nobena doslej sklenjena mirovna pogodba v smislu naše ustave še ni veljavna za našo državo, in vendar se na podlagi teh pogodeb obremenjuje država z ogromnimi bremeni. Vsa ta neustavnost je v očeh nemških nacijonalcev popolnoma v redu, ker koristi njim in škoduje nam. Če bi bilo nasprotno: kak krik bi bil že zdavnaj nastal v nemškonacijonalnem taboru proti vsem mogočim činiteljem, odgovornim in neodgovornim. Tako je pač nemškonacijonalno vpoštevanje naše državne ustave.

Politična pikanterija v Sarajevu. Iz Sarajeva javljajo: Ko je bilo proti Gliši Jeftanoviću uvedeno kazensko postopanje, se je izvršila hišna preiskava. Od strani državnega pravdništva je bil prisoten namestnik M. Štipić-Boškić, ki je po svojem nedostojnem in netaktičnim postopanjem ostal zabeležen iz raznih veleizdajniških preiskav, a nepozaben ostane radi postopanja v Foči, kjer je ob njegovem glavnem sodelovanju bilo ubitih 70 naših ljudi. Sedanji šef bosenskega pravosodja je predložil Boškića v — odlikovanje, ki je tudi prišlo. Sicer pa je Boškić poznan kot eden najnesposobnejših sodnih uradnikov. — Po gori omenjeni hišni preiskavi pri Gliši Jeftanoviću je predložil Bošković poročilo, da se je med papirji našla neka menica barona Collasa, tedanjega šefa administrativnega oddelka, ki je bil tedaj v navskrižju z Unkelhäuserjem in šefom pravosodja Chmilhlovskim. Na vprašanje, kaj je s tisto menico, je izjavil Boškić, da jo je vzel stotnik Pfeiffer od Kundschaftbureau-a. Ta pretvezna menica se ni mogla najti in je zato Pfeiffer vložil prijavo proti Boškiću radi zločina potvore. Nadaljnjega razvoja te afere pričakujejo v Sarajevu z napetostjo.... Misli nam uhajajo k.... »Gospodinu Franju«.

Okolo Stadlerja-Pilarja se je začelo — čistiti! V »Hrvatski državi« od 21. t. m. nam je padel v oči dopis iz Sarajeva pod naslovom »Pročišćavanje v Stadler-Pilarovi grupi«. Tam smo čitali, da je znani politični alter ego našega od nekdaj predivnega, a v sedanjih časih stokrat divnega dra. Susteršiča, ki ga je (Pilarja namreč) dala vojna uprava na razpolago, da urejuje »Hrvatski Dnevnik«, ta vredni vrstnik naše »Resnice« in zagrebške »Hrvatske«, ter da tam ruje in ščuva proti najiskrenejema hrepenenju vsega našega troimenega jugoslovanskega naroda — da je torej ta Pilar sezval 38 svojih pristašev na sestanek v prostore hrvatskega pevskega društva »Trebević« v Sarajevu. A tu da se je zgodilo, česar je Pilar najmanje pričakoval. Navzoči so ojstro obsojali sedanjo politično smer — »Hrvatskega Dnevnika«, ki da je nenarodna in izdajalska. Program in delovanje dra. Pilarja da pomenja nezvestobo napram programu dra. Starčevića. Prišlo je do ojstrih besed in spopadov. Očitali so dru. Pilarju, da s tem, da Reko prepušča Madjarom, da odbija Slovence ter dopušča varuštvo Pešte in Dunaja nad novo državo, ubira smer, ki v sedanjem odločilnem času vodi z izdajstvom v pogubo. Od vseh strani so kričali Pilarju: »Pojte od nas, za vas ni mesta med nami!« Da se izvleče iz zadrege, je Pilar predlagal, naj nova stranka ostane, četudi bodo v njej dve nasprotni si struji! Ali, tudi to je bilo odklonjeno. Od 38 prisotnih je bil s Pilarjem samo oberfinanzrat Meštrić, ki je učen gospod in finančnik, kajti izdaja knjige o pristojbinah, a tudi velik Hrvat, kar dokazuje s tem, da izdaja te knjige samo v — nemškem jeziku vkljub temu, da je on sam Hrvat, a Bosna menda ni še nemška dežela. — Zdi se — pravi dopis dalje — da je Pilar zvršil svojo karijero tudi na precej.... komičen način, dostojen človeka, ki je v svoji knjigi »Die südslavische Frage« dva vladarja iz srbske zgodovine smatral za enega človeka, in je ob enem predložil svoj famozni program za narodno robstvo, za sejanje razdora v službi Pešte in Dunaja. — To poročilo je vzbudilo naše največe zanimanje, da smo storili nekaj, česar navadno ne delamo. Ker nismo mogli prav verjeti svojim očem, smo vzeli v roko prvo na to došlo nam številko »Hrvatskega Dnevnika«. Prečitali smo članka »Korak naprijed« in »Kontiniuiteta v politiki monarhije«. Ko smo prečitali, smo vzkliknili: Glej ga vraga, saj se je moralo res nekaj posebnega zgoditi v skupini Stadler-Pilarjevi! V prvem članku smo čitali to-le pasažo: »Je razlika med dunajsko deklaracijo in sedanjim delovanjem jugoslovanskega vodstva. K dunajski deklaraciji se priznava ogromna večina pristašev jugoslovanskega gibanja, dočim jugoslovansko vodstvo vodi politiko, ki ima druge cilje, nego se nahajajo v deklaraciji od 30. maja, in ki gredo za ujedinjenjem Srbov, Hrvatov in Slovencev...., a to se more izvršiti le izven monarhije.« Dalje pravi, da je deklaracija odvišna, ker to je prav za prav stari program onih okolo »Hrvatskega Dnevnika«. Dunajska deklaracija ne more biti na škodo hrvatskega naroda, kakor je oficijelno jugoslovansko gibanje.... »Dunajska deklaracija je tako blizu programu od leta 1894 in ljubljanskemu sklepu od l. 1912, da bi se moglo doseči sporazumno delo med njenimi pristaši in onimi pravaškega programa.«

— Čuli smo: dunajska deklaracija je dobra, samo voditelje jugoslovanskega gibanja, torej tiste, ki praktično delujejo in se bore za uresničenje te deklaracije, treba nagnati! V teh trditvah je strašno stvarno protislovje, ki pa priča, da je gospodo začelo nekaj tiščati na obisti. Njihova protinarodna pesnitev ostaja, ali muziko izpreminjajo nekoliko. Ne kriče več proti deklaraciji, pač pa proti njim, ki jo zastopajo. (Posebno dra. Korošca je dregnil »Hrvatski Dnevnik« v rebra s svojim zastrupljenim nožem.) Kolika kontradikcija je v tem, da trde v eni sapi, da je deklaracija prav blizu njihovemu programu in da bi se ob malo dobre volje mogel doseči sporazum za skupno delo, obenem pa pišejo denuncijacijo proti istej deklaraciji, češ, da to, kar zahteva, — ujedinjenje Hrvatov, Slovencev in Srbov — bi bilo izvedljivo le izven, torej po razbitju monarhije! Kdaj so torej hinavci: ali, ko govore o svoji naklonjenosti do deklaracije, ali tedaj, ko jo denuncirajo?! Očitno v prvem slučaju. Ne, v stvari se niso izpremenili, ampak dozdevati se jim je začelo, da jim Pilarjeva brezglava taktika le škoduje, da jim odganja ljudi in jih ne približuje. O tem jih poučujejo dogodki, kakršen je bil oni v »Trebeviću«. Da niso ostali prejšnji podajači na protinarodnem delu, ne bi hodili nadalje po orožje v arzenal Czernin-Seidlerjev. V drugem gori omenjenih člankov pišejo: »Dejstvo, da poleg Čehov žive v isti deželi tudi Nemci, izključuje popolni uspeh češke politike. Nikdo ne prisili Nemcev, da bi od-

---

PODLISTEK.

Pustolovčevi zapiski.

Roman. Iz francoskega prevedel A. R.

— Ne boj se, govorim brez trpkosti, brez jeze in srda. Ne bom ti očitala ničesar. Razkriti ti hočem samo one strani svojega življenja, pri katerih si soudeležen, da upravičim pred teboj svoj nepreklicni sklep, ki sem ga storila. Prišel si k nam, Marcijal. Bil si tovariš mojemu očetu v nevarnostih, ki so mu pretile; bil si zadnji potomec plemiške rodbine, po svojem rodu poklican za visoko mesto v svetu, a prisilila te je usoda, da si sprejel v naši hiši skoraj podrejeno službo.... Tvoja duša je bila zagrenjena, tvoja žalost je bila globoka in upravičena. Umela sem tvojo bol, slutila sem rane, ki so ti krvavele in začutila sem v svojem srcu napram tebi ono sočutje, ki ga čutim napram vsem trpečim. Tedaj si me vzljubil, Marcijal, ali pa si vsaj trdil tako. Potem se ti je porodila ona nepoštena misel, da si gostoljubnost, katero ti je izkazal moj oče, poplačal s tem, da si zapeljal hčer....

— Luiza! Luiza! — jo je prekinil Marcijal jezno.

— Ne misli, ne misli, — je nadaljevala gospica de Basseterre, — da te hočem poniževati s temi besedami, to so samo spomini, pripovedujem samo, nič drugega.... Tedaj, kakor tudi še danes, ti je moj oče brezpogojno zaupal. Zaupal je v tvoje plemiško poštenje, verjel je, da v tvojem srcu ravno tako, kakor v njegovem, žive one častite, svete besede: plemstvo nalaga dolžnosti. In kaj si storil ti, Marcijal, z njegovo častjo, kaj si storil s svojo? Ali nisi uporabil vseh sredstev, da bi moje sočutje izpremenil v ljubezen? Kolikokrat sem te videla jokajočega pred menoj na kolenih, kolikokrat si hotel umreti, če bi te ne ljubila! Toda ti nisi hotel moje ljubezni, ne, temveč mojo sramoto, kajti nisi me ljubil. Ženske, ki jo ljubiš, ne onečaščaš! Tvoje solze, tvoje prošnje so omajale moj razum in mi zmedle misli. Napravil si me polublazno, da, blazno, kajti dosegel si vse. Kaj sem pretrpela po onem nesrečnem trenutku, odkar me tako? tlači k tlom teža mojega pregreška, dočim pa si ti odšel ponosen na svojo sramotno zmago, kaj sem pretrpela po onem groznem tremutku, ko sem se prebudila kakor iz mrzličnega sna, iz strahovitih sanj! Kakšne dneve, kakšne noči sem preživijala! Nimam več miru in spanja ne poznam več. Tresem se pred pogledom svojega očeta, da, prišlo je tako daleč, da se zahvaljujem Bogu za materino — slepoto. Da, Marcijal, to je tvoje delo. Danes zvečer, ko se je razbila vaza, kamor si skrival svoja pisma, se mi je zdelo, da me zapušča življenje, in najstrašnejši smrtni boj mora biti manj grozen, kot muka, ki sem jo pretrpela. Tako daleč sem prišla, Marcijal, in to še ni vse. Najna tajnost pride na dan;.... Kakor veš, nosim pod srcem živo pričo svoje sramote; še malo časa, in moja sramota se izve. Oče me prekolne in zapodi iz hiše, in vkljub temu mi odgovarjaš, če te prosim, da naj pokleneva pred očeta, ki me ljubi, mu priznava vse ter ga prosiva, da naj me da tebi. Se ne, še ne. Ali ni res, Marcijal, da mi odgovarjaš

nehali od svojega sedanjega gospodujočega položaja in da bi na svoje mesto pustili Čehe....!« Razumete-li to muziko? Ker Nemci nočejo, naj Čehi ne zahtevajo! Ker Nemci hočejo gospodovati, kloni narod češki na kolena! Ali po tej isti logiki bi mogli mi te sarajevske gospode pritisniti ob zid. Oni hočejo — vsaj trde tako — svojo »veliko Hrvatsko« ob izključenju Srbov. Nemci pa bi — kakor namigujejo njihovi listi — privolili v združenje Hrvatov in Srbov brez Slovencev! Kako hočejo torej doseči svojo »Veliko Hrvatsko«, če je to res, da se to, kar Nemci nočejo, ne more zgoditi?!! To so kričeče nekladnosti. Vendar ne bi pravo pogodili, če bi menili, da je pri njih v stvari sami nastala zmešnjava pojmov. O, oni vedo dobro, kaj hočejo, kako morajo, da bi bilo ustreženo njihovim gospodarjem. Čistiti se je začelo pri njih le v toliko, da jim prihaja izpoznanje, da jim ob brutalni, slepo okolo sebe otepajoči taktiki Pilarjev voz gre — pod pot. Sicer je pa tudi to dobro znamenje. Da le mi ostanemo trdni, jim tudi vse taktične fregolijade, vse te švindlarije, ne bodo nič koristile, namreč jih bodo le kompromitirale pred razsodnim svetom!

Aprovizacijske stvari.

GOVEDINA BREZ IZKAZNICE.

Danes, v četrtek, se bo prodajala govedina brez izkaznice v naslednjih mesnicah:

Vosak, ul. Cavana 15,
Puntar, Gretta Zgornja,
Zadnik, P. S. Giovanni 6,
Periatti, ul. Barriera vecchia 4,
Marsè, ul. Farneto 7,
Mocenigo, ul. Barriera v. 31,
Perlatti, ul. Sanità 9,
Burba, ul. A. Volta 2,
Barbieri, ul. Barriera vecchia 15,
Polli, ul. Istituto 38,
Varonese, ul. Largo Santorio 3,
Depace, ul. Barriera v. 26,
Simonetta, ul. Legna 4,
Callin, ul. Boroević 18,
Polacco, ul. Settefontane 44,
Polacco, ul. Torrente 30,
Fabbro, ul. Maria Teresa 41,
Rumetz, ul. Largo Santorio 2,
Delavske zadruge, ul. Settefontane,
Cavalieri, ul. Poste 16,
Concilia, ul. B. Cellini 1,
Jenco, ul. Istituto 4,
Martinelli, P. Legna 8,
Vattovatz, ul. Giulia 17,
Pontanot, ul. Amalia 32,
Visintini, ul. Amalia 22,
Furlani, ul. Orologio 4,
Ottonischer, ul. Molingrande 11,
Cadorini, ul. nadvojvode Josipa 13,
Borgnolo, ul. Lazzaretto vecchio 52,
Nichetto, ul. Torrente 39,

CENE:

Prednji deli z doklado po K 17'20 kg.
Zadnji deli z doklado po K 20'— kg.

* * *

SADNI MOŠT.

Gostilničarji in krčmarji, ki nameravajo prodajati sadni mošt, se pozivajo, da se prijavijo v vinskem uradu aprovizacijske komisije v hangarju 41 na pomolu Sanità v petek, 26., ali v soboto, 27. t. m.

Prodaja kuriva.

Ogije, 10 kg na rumene izkaznice.

Sv. Vid: št. 401—600 (ob. št. 6) 25. 4. ul. Ecconomo (84 vin. za kg.) — Novo mesto: št. 251—300 (ob. št. 6) 25. 4. ul. Geppa 10, št. 301—800 (ob. št. 6) 25. 4. ul. Amalia 13 (vin 84 za kg.) — Nova mitnica: št. 1121—1420 (ob. št. 6) 25. 4. ul. Carpison 10, št. 1421—1820 (ob. št. 6) 25. 4. ul. S. Francesco 2, št. 1821—2360 (ob. št. 6) 25. 4. ul. Scussa 12 (84 vin. za kg.) — Stara mitnica: št. 201—600 (ob. št. 6) 25. 4. ul. Acque 20, št. 601—800 (ob. št. 6) 25. 4. pri Ribarich ul. Media 8, št. 800—950 (ob. št. 6) 25. 4. pri Braicovich ul. Madonnina 24, št. 951—1200 (ob. št. 6) 25. 4. ul. Parnetto 46, štev. 1201—1800 (ob. št. 6) 25. 4. ul. Madonnina 39, št. 1801—2000 25. 4. ul. Salice 7, št. 2001—2230 (ob. št. 6) 25. 4. ul. Solitario 10 (84 vin. za kg.) — Kjarbola zgornja: št. 1—250 (ob. št. 6) 25. 4. pri ul. Concordia 5, št. 251—363 (ob. št. 6) 25. 4. ul. Giuliani 12 (84 vin. za kg.) — Vrdela: št. 1—60 (ob. št. 6) 25. 4. ul. Scoglietto 45 (86 vin. za kg.)

Premog (fossile), 20 kg na modre izkaznice.

Nova mitnica: št. 261—560 (ob. št. 34) 25. 4. pri Nemenz, ul Acque 20, št. 561—730 (ob. št. 34) 25. 4. ul. Acquedotto 94 (1 K 46 vin. za 10 kg.) — Sv. M. M. Zgornja: št. 231—430 (ob. št. 22) in št. 1—85 (ob. št. 23) 25. 4. ul. Concordia 5 (1 K 66 vin. za 10 kg.)

Premog koks, 10 kg. na modre izkaznice.

Staro mesto: št. 201—313 (ob. št. 33) 25. 4. pri Turkovich ul. Mura 12 (20 vin. za kg.) — Sv. Jakob: št. 631—760 (ob. št. 32) 25. 4. ul. Erta 4 (20 vin. za kg.)

Domače vesti.

Imenovanje v mornarici. Za pristaniškega kapitana v Sulini na Črnem morju je bil imenovan poročnik linijske ladje v rezervi g. Wilfan, brat tržaškega odvetnika in predsednika političnega društva »Edinost v Trstu, dr. Josipa Wilfana, za poveljnika parobrodne postaje v Sulini pa saperski stotnik, nadinženir Filipović, bivši mestni svetovalec v Zagrebu.

Poraba vode iz mestnega vodovoda. Vladni komisar razglaša: Dognalo se je, da je vkljub temu, da se število prebivalstva v Trstu takorekoč skoraj čisto nič ne izpreminja, poraba vode v zadnjem letu stalno naraščala, in da je v najnovejšem času zavzela tako velik obseg, da se je resno bati, da vodovod v letošnjem poletju ne bo mogel zadoščati potrebam mesta. Ta ogromni porast porabe vode, ki ni nikakor v pravem razmerju s številom prebivalstva, prihaja kolikor se je moglo ugotoviti, odtod, ker se skoraj v vseh stanovanjih v mestu vodne pipe v kuhinjah in straniščih ne zapirajo popolnoma in tako neprenehoma uhaja voda. Da se prepreči pomankanje vode v vročem letnem času, ki bi pomenjalo veliko nevarnost za prebivalstvo, se prebivalstvo nujno poziva, da kolikor mogoče skrči porabo vode, najemodajalci stanovanj, lastnike in upravitelje hiš pa, da popravijo vodne pipe v kuhinjah in straniščih, ki se ne zapirajo popolnoma in da zapirajo ščevce tekom noči. Lastniki in upravitelji hiš se končno pozivljejo, da dajo odvzeti notranje ščevce in zapreti vodno napeljavo v praznih stanovanjih in se v ta namen obrnejo na mestni vodovodni urad.

Pogojna zvestoba. V »Straži« čitamo: Povodom odstopa ministra Czernina je več nemških društev v Gradcu sklenilo resolucijo, ki se nanaša na Czerninov odstop in njegove vzroke. C. kr. državno pravdništvo je resolucijo zaplenilo in je naperilo proti krivcem kazensko-sodnijsko postopanje po § 63 kaz. zak. (razžaljenje Veličanstva). Ker je padel ljubljenec Nemcev, grof Czernin, so se spravili Nemci celo na osebo cesarja, in sicer v taki obliki, da je bilo c. kr. državnemu pravdniku preveč in je naperil proti dotičnim, ki so sestavili, oziroma sklenili to resolucijo, ovadbo radi razžaljenja Veličanstva. Nemci torej odpovedujejo zvestobo avstrijskemu cesarju! To, kar smo mi že davno trdili, do tega je prišlo. Nemci imajo v svojem srcu pruske Hohenzollernce, za Avstrijo so le v toliko, v kolikor ona podpira nemški sistem in ponemčevanje. Značilno je, da so približno enake resolucije, kot v Gradcu, sklenili Nemci v Fürstenfeldu in v Celovcu. Skoro istočasno so tudi v Mariboru prekrstili Magdalenski trg v trg — cesarja Viljema. Naši narodni nasprotniki širijo o cesarju Karlu vesti, ki so popolnoma izmišljene, a podle in hudobne do skrajnosti. — V Fürstenfeldu na Srednjem Štajerskem so nameravali prirediti »teden cesarja Karla« v svrho nabiranja darov za oslepele vojake. Radi novejših političnih dogodkov pa so sklenili, da se Karlov teden opusti in da se bo raje pobiralo v vojni sklad Südmarke in Schulvereina. Kje so zdaj veleizdajalci?!

Čudna vsenemška molitev. Na neki slovensko-nemški šoli v Dravski dolini morajo učenci vsak dan moliti sledečo nemško molitev: »O allmächtiger Gott, der du das ganze Weltall höchst weise regierst, erbarme dich in deiner Huld und Gnade unserer und der deutschen Truppen und verleihe ihnen einen Schutz gegen das Barbarentum!« Slovenski: »Vsemogočni Bog, ki najmodreje vladaš ves svet, usmili se v svoji dobrotljivosti in milosti naših in nemških čet in jim podeli sijajno zmago za rešitev kulture in za varstvo proti barbarstvu!« — Kakšno »kulturo« hočejo rešiti in katerih »barbarov« se bojijo, si posebno jasno predstavljajo udeleženci šentjanškega shoda! Kje je dotični nadučitelj dal potrditi svojo molitev, ne vemo. Pri cerkveni oblasti gotovo ne. Morda pri vsenemškem društvu.

K jezikovnemu vprašanju na državnih železnicah poroča »Časopis češkega železniškega uradništva«, da je bil izdan odlok, s katerim se dovoljuje nekaterim nižjim kategorijam nastavljencev, da pod gotovimi pogoji polagajo službene izpite v — »deželnonavadnem jeziku«. Neko gotovo poznanje nemškega jezika se sicer tudi pri teh kategorijah zahteva — za kar se pri sedanjem režimu ni čuditi. »Časopis« pristavlja: »Vkljub temu pomenja odlok za marsikateregа olajšavo. Pravično pa bi bilo, če bi se onim, ki so vsled Forsterjevega fermana trpeli škodo, dalo zadoščenje«. — Da, da, srečna Avstrija, kako obširen slovar z drugimi neznanimi besedami imaš! Nekaterim »nižjim« kategorijam se »dovoljuje« (kaka milost!), da »pod gotovimi pogoji« (bogve kakšnimi!) polagajo izpite v »deželnonavadnem jeziku«, in še pri teh kategorijah se zahteva »neko gotovo poznanje nemškega jezika«. Počasi nam bodo še rekli: če boste pridni in dobri in pošteni in nam boste naše pete lizali — vam bomo »morda« »pod gotovimi pogoji« »dovolili« dihati v »deželnonavadnem smislu«, a še pri tem bo moralo dihanje dišati v »neki gotovi meri« v nemškem smislu.

»Samo nemški železničar je v vojni postavil svojega moža in brez njega bi slabo izgledalo z zmagami«, je trdil na shodu društva nemških železničarjev v Beljaku neki Gangelmeyer z Dunaja. Doslej smo mislili, da so zmage izvojevali naši vojaki in kaj poreko k temu nenemški in socijaldemokratični železničarji? Kamor pogledaš, vedno ista nemška nadutost!

Gospodu vladnemu komisarju! Glede pritožbe kmetovalcev pri S. M. Magd. Spodnji, ki je bila objavljena v včerajšnji »Edinosti«, naj na naslov gospoda vladnega komisarja pripomnimo naslednje: Mestni magistrat, oziroma vladni komisar, pozivlja ob vsaki priliki naše okoličansko prebivalstvo, naj kolikor le mogoče pridno obdeluje svoja zemljišča in tako pripomore po svoje k lažjemu prehranjevanju tržaškega prebivalstva, ki je zlasti v zadnjih časih navezano takorekoč popolnoma samo nase. Če tržaškemu prebivalstvu niti najbližja okolica ne bo dajala več ničesar, če izgine s trgov še ono malo zelenjave, kar je daje mestu okolica, potem mora mestno prebivalstvo naravnost obupati. Zato pa se nam zdi naravnost nepojmljivo v včerajšnji pritožbi naših magdalenskih kmetov omenjeno postopanje občine. Na eni strani poziva ljudi, da naj obdelujejo zemljišča, daje jim celo semenje itd., a potem jim po svojih ljudeh daje zapirati pota do njihovih obdelanih zemljišč, in sicer pota, ki so bila javna, odkar se spominjajo ljudje, in so kot taka celo tudi zaznamenovana v mapi. Nočemo delati krivice nikomur, toda vse tako kaže, da je mestna občina z onim gospodom Turckom namestila oskrbnika, ki menda misli, da smo še danes v onem času pred vojno, ko je bil slovenski okoličanski prebivalec popolnoma brezpravna raja in je smel vsak laškoliberalni magistratni uslužbenec delati žnjim, kar je hotel. Gospodu vladnemu komisarju bi prav toplo priporočali to stvar s pripombo, da ne smatramo za bogve kako srečen ukrep, če se oskrbništvo občinskega zemljišča v popolnoma slovenskem kraju, kakor je Sv. M. Magdalena Spodnja, izroča ne samo nedomačinu, temveč sploh človeku, ki ne pozna niti oddaleč razmer v kraju ter potreb domačega prebivalstva, temveč nasprotno še smatra menda za svojo prvo dolžnost, da kolikor mogoče nagaja in dela težave itak dovolj prizadetemu prebivalstvu. Zanašajoč se torej na priznano nepristanost gospoda vladnega komisarja, pričakujemo z vso gotovostjo, da se bo dal nemudoma poučiti o stvari — najbolje na licu mesta, kamor naj bi se tudi povabili prizadeti in oškodovani mejaši — in da ukrene vse potrebno, da se takoj zopet odpro tako svojevoljno po omenjenem oskrbniku zaprte poti in pa tudi popravi glavna pot. Triintridesetim kmetovalcem odrezati pot do njihovih zemljišč kar tebinič meninič in jim tako onemogočiti obdelovanje teh zemljišč: tega ne more in ne sme v sedanjih, za preživljanje prebivalstva tako težavnih časih storiti, če tudi bi še imel kako dozdevno pravico za to, niti posameznik, zasebnik, kaj pa šele občina, ki je prva poklicana, da skrbi za to, da odvrača lakoto od svojih občinarjev. Pričakujemo torej takojšnje in temeljite odpomoči! Obenem si pa dovoljujemo na to stvar opozoriti tudi c. kr. namestništvo, ki se z aprovizacijsko komisijo toliko trudi za preživljanje Trsta, da se prepriča, kako je mogoče, da se upa tak-le magistratni nameščenec na tak oduren in drzen način ovirati in onemogočati redno obdelovanje poljedelskih zemljišč, ki je gotovo največjega pomena za preživljanje tržaškega prebivalstva!

Dramatično društvo ponovi prihodnjo nedeljo ob 4½ pop. tako lepo uspelo burko »Ugrabljene Sabinke« ob znižanih cenah. — Pripravlja se Niceodenijeva drama »Perjanica« v originalni prestavi gospoda režiserja M. S., ki v tej igri osebno nastopi. Lahko že danes rečemo, da bo ta predstava nudila umetniški užitek, kakor ga že dolgo nismo imeli v Trstu na tem polju. Z ozirom na to, da se bo vršil na nedeljo, 5. majnika t. l., koncert »Glasbene Matice«, se bo vršila predstava »Perjanice« v soboto, 4. majnika, zvečer ob 8.

Otvoritev prometa na državni železnici Trst—Jesenice. Popravljalna dela na državni železniški progi med Sv. Lucijo in Gorico so skoraj popolnoma dovršena. Najtežja naloga, poprava solkanskega mostu, je srečno rešena. Oba končna stopa razdejanega mosta so zvezali s provizornim železnim mostom. Ko se promet zopet prične, se zgradi mostni obok zopet iz cementa in rezanega kamena. V nedeljo, 5. majnika se zopet slovesno otvori promet s prvim brzovlakom, ki bo vozil po tej progi do Trsta.

C. kr. Goriška okrožna sodnija prične s 1. majem 1918 svoje redno poslovanje zopet v Gorici.

Poštni urad Arco na Tirolskem se je odprl za celotni poštni promet.

Razpošiljanje blagovnih vzorcev na armado na bojišču je pod obstoječimi pogoji zanaprej dovoljeno tudi na vojnopštne urade 296, 379 in 564, ustavljeno pa na vojnopoštni urad 221.

250.000 K ukradenih iz pisma. Ko se je odprlo neko denarno pismo, predano dne 2. aprila 1918 od podružnice c. kr. priv. avstro-ogrske banke v Ljubljani na naslov: C. in kr. pomorski bataljon v Trstu, se je ugotovilo, da so doslej neznani storilci isto otvorili in vsebino, sestoječo iz bankovcev v skupnem znesku 250.000 K, ukradli. Vsled tega se razpisuje je smislu odloka c. kr. trgovinskega ministrstva z dne 11. aprila 1918 št. 13349/P ex 1918 v svrho, da se storilci izsledé, nagrada 500 K, kakor tudi, da se ukradena vrednost, ali pa del te vrednosti zopet najde, nagrade 5% za najdeno vrednost z opombo, da si poštna uprava pridržuje pravico, da prizna, oziroma razdeli to nagrado po lastnem prevdarku in z izključitvijo vsake pravne poti.

Vojno - pomožni urad političnega društva »Edinosti« posluje v prostorih »Tržaškega podpornega in bralnega društva« v ulici Carintia št. 39, I. nad., na levo, in sicer, izvzemši nedelje in praznike, vsak dan od 9 in pol dop. do 12 in pol pop. Ob tem času je urad na razpolago strankam za vsakovrstna pojasnila in sestavljanje vlog v vojnoskrbnih in raznih drugih zadevah. V slučajih potrebe bo poslujoči uradnik za stranke tudi osebno posredoval na pristojnih mestih

V času pomankanja papirja. Pulska lista »Hrvatski List« in »Polaer Tagblatt«, torkova številka, sta nam prispela včeraj zelena kakor kuščar. Zaradi pomankanja belega papirja ju tiskajo na temnozelenem papirju za lepake.

Nevročljive poštne pošiljatve. C. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo nam je doposlalo seznam tistih navadnih in priporočenih poštnih pošiljatev, ki so bile v mesecu marcu 1918 odprte in ki so jim odpošiljatelji neznani. Ob enem tudi seznam takih poštnih zavitkov in najdenih stvari. Seznam bo priobčen v polnem obsegu v tukajšnjem uradnem listu »Osservatore Triestino«.

Predavanje. V soboto, 27. aprila, ob 8 zvečer bo predaval v veliki dvorani »Delavskega doma« (ul. Madonnina 15) dr. Pavel Grošelj iz Ljubljane o predmetu »Lakota« (fizijologija prehrane). Tržačani gotovo ne plavamo v izobilju sedmih mastnih egiptovskih letin. Seznanili smo se s pomankanjem praktično prav dobro; prav nič nam torej ne bo škodil še teoretični pouk o »lakoti«, ki nam ga poda v soboto priznan strokovnjak. Kdor dr. Grošlja pozna, ve tudi, kako živahen predavatelj je ta naš prirodoslovec, in ne bo zamudil urice resnega pouka. Že pri Cankarjevem predavanju je naše občinstvo z naravnost ogromno udeležbo sijajno pokazalo, da mu ni le za lahko in plehko zabavo, temveč da stremi za pravo duševno poglobitvijo. Takemu občinstvu vsa čast. S tem ravno izsilimo pri drugorodcih priznanje naše kulturne zrelosti. Zato pa v soboto h Grošljevemu predavanju! Cene so iste (60 vin., odnosno 40 vin.); za dobro ventilacijo bo tudi preskrbljeno. »Ljudski oder«.

Od doma se je izgubil včeraj zjutraj 12 letni deček, v modri obleki, kratkih hlačah, površniku z rumenimi gumbi in monariški čepici. Govori slovenski, italijanski in nemški. Kdor bi ga spoznal, naj ga ustavi in obdrži ter sporoči našemu uredništvu, ali pa ga pripelje v Trst in obvesti nas ali pa policijski komisarijat v ul. Luigi Ricci. Deček hoče v svoji mladostni abotnosti v vojno in je mogoče, da se je priključil kakim vojakom. Baje je krenil proti Divači.

Mestna zastavljalnica. V petek, 26. t. m., dopoldne se bodo prodajali na javni dražbi nedragoceni predmeti (perilo brez izkaznice in druga oblačila), zastavljeni meseca julija 1917 na zastavne listke serije 142.

V vzhodni Galiciji poslujejo zopet: poštni urad Krzywe, Podwoloczyska in Suchodol za pisemskopoštni in denarni promet, za promet z vrednostnimi pismi in za omejeni promet z zavitki; Chodaczkow, Loszniow in Skowiatyn za denarni promet, Borki Wielkie za pisemskopoštni promet, Jagielnica, Laskowce, Losiacz, Wasylkowce in Zwiniacz v Gal za omejeni promet z zavitki in Winniki za zasebni brzojavni promet.

Izjave za majniško deklaracijo: Dunajske Slovenke se pridružujejo jug. dekl.; županstvo Cerklje (okraj Krško); Komonski župljani (okraj Kamnik) dodatno 115 podpisov); občinski odbor Javorje nad Poljanami, Kranjsko; občani občine Šmarjete na Kranjskem (363 podpisov); županstvo občine Šmarjeta na Kranjskem; prebivalstvo občine Ustje pri Vipavi (325 podpisov); prostovoljno gasilno društvo v Poljanah nad Škofjoloko se je ob enem pridružilo k prispevku za dr. Krekov spomenik; možje in fantje, žene in dekleta občine Mrzlopolje ter njenih vasi: Ivančna Gorica, Mleščevo, Škrjanče, Črnelo in Gorenja vas pri Zatičini na Dolenjskem (173 podpisov); možje in mladeniči, žene in dekleta občine Hudo ter njenih vasi: Stranska vas in Mala Dobrava pri Zatičini na Dolenjskem (85 podpisov); možje in mladeniči, žene in dekleta iz vasi Zatičina, Mekine, Metnaj, Velika Dobrova, Goričica in Vir, vsi iz fare in občine Št. Vid—Zatičina na Dolenjskem (256 podpisov); možje in fantje, žene in dekleta, navzoči na občnem zboru podružnice »Slovenske Straže« v Veliki Ligojni se navdušeno pridružujejo m. d.; občinski odbor občine Anže; občinski odbor občine Gorica; občinski odbor v Kotredežu; krajni šolski svet Globoko; dekleta in žene občine Morje (118 podpisov); možje in mladeniči, žene in dekleta župnije sv. Lovrenc ob Temenici, občina Velika Loka, (skupno 310 podpisov); žene in dekleta občine Zabrežec (73 podpisov); žene in dekleta občine Boršt (124 podpisov); občinski odbor občine Lužarje. Od profesorjev mariborskega bogoslovja smo prejeli sledečo izjavo: »Vsem narodom brez izjeme je Kristusov evangelij odpri pot do civilizacije in apredka. Nič ni bolj nasprotno temeljni ideji krščanstva, pravičnosti in smotru države, kakor če močnejši narod ali stranka krati primitivne naravne pravice številno slabejšemu ljudstvu. Tisočletna zgodovina spričuje, da je v danih razmerah slovenskemu ljudstvu popolnoma onemogočeno, priti do onih pravic, ki mu gredo po naravnem pravu in po temeljnem državnem zakonu ter se povrh na brezvesten način žalijo njegove verske svetinje, zato je edina rešitev iz tega položaja uresničenje deklaracije jugsl. kluba v avstrijski državni zbornici dne 30. maja 1917. Iz teh razlogov se profesorji bogoslovnega učilišča v Mariboru pridružujejo imenovani deklaraciji. Ob enem s sinovsko vdanostjo pozdravljajo plemenito prizadevanje za svetovni mir med narodi in državami sv. Očeta Beneditka XV. in Nj. Veličanstva cesarja Karola I.« Slovenske gospe in gospodične, slovenske žene in dekleta iz Maribora in okolice se izjavljajo odkrito in možem enakovredno za m. d.; krajni šolski svet Turje (pošta Dol pri Hrastniku); občina Prekopa, (okraj Vransko); občinski odbor občine Pacinje (okraj Ptuj); žene in dekleta iz fare sv. Venčesla (90 podpisov); žene in dekleta občine Zerkovce (župnija Hoče) 62 podpisov; žene in dekleta občine Spodnje Hoče; možje in mladeniči, žene in dekleta občine Rogoza (župnije Hoče) 41 podpisov); občinski odbor občine sv. Martin pri Vurbergu (okraj Maribor); možje, žene in dekleta mestne občine Slovenji Gradec; občina Gruškovec (okraj Ptuj); begunci iz Wagne pri Lipnici (568 podpisov); občinski odbor občine Trnovci (okraj Ptuj); občinski odbor občine Savci (okraj Ptuj); žene in dekleta občine Škofja vas pri Celju (vasi: Zadobrova, Leskovec (92 podpisov), Okolica, Arelin (316 podpisov), Sv. Tomaž, Koblek, Selče, Bovše (112 podp.), Trnovlje (313 podp.), Ljubečna, Začret, Žepina, Lipovec, Šmiklavž, Glinsko (297 podp.), Runtolo, Lahovna, Lešje, Prekorje, Škofja vas, Šmarjeta 139 podp. (skupno 1269 podpisov); občinski odbor Bizeljsko; občina trg Vojnik 260 podpisov; krajni šolski svet v Globasnici (»Naši mili domovni Jugoslaviji narodno-krepko, jasno mladino! Zato pa z dušo in telom za jugosl. dekl.«); občina Gerlava na Murskem polju; županstvo Marija Reka na Štajerskem; občina Krištanci (okraj Ljutomer); odbor občine Mihalovci pri Ormožu; odbor občine Vitau; duhovščina dekanije Videm ob Savi; krajni šolski svet v Zakotu pri Brežicah; hranilnica in posojilnica pri Sv. Jurju ob južni železnici; občina Zbigovci-Lastomerci; Slovenci in Slovenke župnije Kapela pri Gornji Radgoni; slov. možje in mladeniči, žene in dekleta občine sv. Primož nad Muto 157 podpisov; možje in mladeniči, žene in dekleta iz Škal; zveza prostovoljnih gasilnih društev v političnem okraju Ljutomer (gasilna društva občin: Cven, Cezanjevci, Stročja vas-Pristava, Noršenci-Babinci, Gerlava-Banovci, Veržej, Bunčani, Bučečovci, Stara in Nova vas, Iljašovci, Križovci, Ključarovci, Lukavci, Kokorići-Logarovci); možje inm ladeniči, žene in dekleta občine Stranice; žene in dekleta občine Dobrova pri Celju 126 podpisov; žene in dekleta vasi Lokravec pri Celju 73 podp.; žene in dekleta iz Medloga in Lopate pri Celju 164 podpisov; možje in mladeniči, žene in dekleta občine Artiče pri Brežicah 280 podpisov; občinski odbor trga Rajhenburg; žene in dekleta iz Tesjega, občina Videm 44 podpisov; občani trške občine Ptujska gora.

Priporočljiva tvrdka.

Damska krojačnica
A. RIEGER, Trst ulica Commercale 3. Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju, plesne obleke, obleke za poroke, bluze za gledališče itd. Cene zmerne. 337

Češko Budjevička Restavracija (Bosákova uzorna češka gostilna v Trstu) se nahaja v ul. G. Galatti (zraven glavne pošte.) Slovenska postrežba in slovenski jedilni listi.

:: MALI OGLASI ::

se računajo po 6 stot. besedo. — Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. — Najmanjša pristojbina znaša 60 stotink.

Prodam molzno kozo in kozličke. Škorklja-Coroneo 771. Gerbec. 2088

Prodam dvoje mladih ove. Škorklja-Coroneo 771. Gerbec. 2039

Diplomirana učiteljica nauči hitro po najlažji metodi nemščino. Pojasnila od 1—7. Chiozza 27, III. n. zadaj na dvorišču vr. št. 8. 2087

Sprejme se takoj vratarja ali vratarico brez malih otrok. Naslov pove Ins. odd Edinosti. 2090

Kupim molzne koze za furlanske begunce. — Ponudbe: Polloviah ulica Crociferi 3 polunadstropje. 2092

Naftalino, sublimat, prve vrste se dobi v mirodilnici Cillia Poste 6. 1312

Kupim navaden vosek. Mirodilnica Cillia ul. Poste 6. 1314

Fotografične potrebščine, dišave, liker i krema za zobe itd. prodaja m rodilnica Cillia ul. Poste 6. 131

Oddam dekret gostilne v Škedenju. — Zanini, Crociera 12. 2077

Fotograf Anton Jerkič posluje v svojem ateljeju v Trstu. Via delle Poste št. 10. 40

Prešernov doprsni kip zamenjam za jestvine. Ulica Luigi Ricci 16, polunad. tr. Vram. 2083

Vreče vsake vrste kupuje Babič Fran Molino grande 20. 2017

Oddam stanovanje obstoječe iz sobe, sobiče, kuhinje ter košček vrta. Anton Grgič, Vrdela Timinian 1602. 2079

Tovarna ribjih konzerv išče izurjenega poslovodjo in strokovnjaka (kubarja) proti dobri plači in stalni namestitvi. Ponudbe s zahtevo plače in s prepisi spričeval pod „Personal“ na Anonimni urad Neumair, Inomost Tirolsko. 3182

Modni salon
— bivše —
CLORINDE TAVOLATO
v Trstu ulica Pozzo del mare štev. 1
(za trgom Fran Josip I.)
Nov dohod plaščev, volnenih in svilnenih oblek, hišnih halj, modercev i. t. d. i. t. d.

Kislo vodo
(„Silva“ vrelec), žganje in vino razpošilja A. OSET p. Guštanj (Koroško). — Kupuje steklenice vseh vrst ter zamaške stare in nove.

Prodajalna vsakovrstnih ženskih oblek
G. JESS - Trst
ulica Barriera vecchia 15.
Izgotovljene ženske obleke spodnja krila, bluze, halje, obleke za delavce i. t. d.
NB. Vse blago se proda po nizki ceni, ker se bo zaprla prodajalna.
Zamenja se tudi za živež.

Stročnice,
cigaretni papir in druge potrebščine za tobakarne dobi se v veliki zalogi ANTONA STARY, Trst, ulica dell' Istria št. 12
— Pošiljatve na deželo po povzetju. —

ZOBOZDRAVNIK
Dr. J. Čermák
v Trstu, ulica Poste vecchie 12 vogal ulice delle Poste.
Izdiranje zobov brez bolečin. — Plombiranje.
— UMETNI ZOBJE —

Kabaret-Varietè MAXIM
Trst - Via Stadion 10 - Trst
Odprt od 8½ zvečer naprej
Vstopnina K 2

JADRANSKA BANKA
Trst, Via Cassa di Risparmo štev. 5 (Lastno poslopje)
Kapital in rezerva K 23,500.000.—
Filijalke: Dunaj Tegethoifstrasse 7—9, Dubrovnik, Kotor Ljubljana, Metković Opatija, Split, Šibenih, Zadar.
Vloge na knjižice 3½% Vloge na knjižice
od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davek plačije banka od svojega. Obrestovanje vlog na tekočem in žiro-računu po dogovoru. Akreditivi čeki in nakaznice na vsa tu- in inozemska tržišča. — Kupuje in prodaja: vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pisma, prijoritete, delnice, srečke, valute, devize, promese itd. Daje predujme na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih. — Safe Deposits. — Prodaja srečk razredne loterije. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija žrebanja srečk itd. brezplačno Stavbni kredit, rembours krediti. — Borzna naročila. — — Inkaso. — — Menjalnica. — — Eskompt menic
Telefoni: 1463, 1793 in 2666. Brzojavi: JADRANSKA
Uradne ure: od 9 do 1 popoldne